

ידיעות כלליות¹ על מטרות איכות; וכמו כן, פעולה במסגרת החוליה והכיתה לביצוע התפקידים הנ"ל.

(5) להשתמש באמצעי הסוואה הדרושים לביצוע התפקידים הנ"ל, ולהבחין בהסוואה האויב לשם העלאת ידיעות אודותיו.

(6) לבנות מחסות ועמדות-תצפית למיניהם, לבנות מעברות-מים ולהתקין בעצמו את מונותיו בשעת ביצוע תפקידי-סיוור בעומק שטחו של האויב.

(7) חללה אלמנטרית, היכולה להידרש לו כדי לבצע תפקידים מיוחדים (כי אכן, ה"תפקידים המוטלים על חוליות-הסיירים קשים הם, כיון שהסייר הוא לעתים גם מכין הפעולה וגם מבצעה).

(8) א) קליעה מצטיינת, היינו — דיוק-אש רב, אשר, במסיבות מסוימות, בו תלויים סיכוייו של הסייר להצליח לחזור בשרים לבסיסו עם הידיעות שהשיג. ב) צלפות-קרוב.

(9) להכיר את היחידות וסוגיהן-החיל השונים של האויב, את מבניהם ואת ציידם, את סימניהם-היכר המיוחדים להם ואת הטקטיקה שהם נוקטים בה, כדי שיקל לו לאסוף ידיעות ולמען יתמצא בהן בעוד מועד. לבד מזה שקלנו כמה נתונים נוספים, שהיו עשויים להשפיע על האיומן שהיינו צריכים לתת לסיירינו:

ראשית נשאלה השאלה, האם יש להם לסיירים, תוך ביצוע משימותיהם, גם תפקידי קרב אחרים, נוסף על תפקידי-הסיוור שלהם? אם התשובה כאן, היא חיובית, הרי שיש לאמנם ולהכשירם לכך מבעוד זמן. ואז, כלום לא מן הראוי הוא להכליל גם איומן זה בתכנית הקורס שלנו? הלא בכל פעולה בשטח-אויב, בין אם הוא נתון לפיקוחו של האויב ובין אם הוא משתוע בתוך מחנותיו ממש, הסיירים הסתם שיר ילכו ויחידו ויצעדו בראשה, לפי שהם המכריים את השטח (מכל מקום — יותר מאחרים), והחדירה לתוכו תקל עליהם יותר מכלל חייל אחר, שפרטי השטח הוסברו לו באמצעות תרשים בלבד. אנו הגענו לכלל

דעה, כי אכן יהיה על הסיירים למלא תפקידי לחימה מיוחדים ובעיקר בחדירה לתחומי האויב. על כן, למען יוכלו לתפקידים אלה, ראינו חובה לתרגל את הסיירים, נוסף על האיומן ההגיל הניתן לכל לחם פרטיוני, ולאמנם בביצוע חדרות ביחידות, בזוגות ובחוליות, גם לצרכי סיוור וגם לצורך פעולת-קרב — היינו, ה"לכת יחידות בשעת פריצה לשטחי האויב. עם זאת קבענו, קרופוטקין ואני, הלכה לה-סיבתנו, כי הואיל ומספר הסיירים הנו מצומצם באופן יחסי, והמאמצים הנדרשים להכנתם והכשרתם רבים הם, הרי למשימות חדרה, או פעולות מסוכנות אחרות, יש תמשו במספר סיירים קטן ככל האפשר, וי-סופחו אליהם פרטיונים מחטיבת-המשנה. ברצוני לציין עוד כמה הבדלים שבגישה אשר נתגלו בזמן הראשון ביני לבין קרופוטקין, — ההבדלים בין "איש הצבא ה"סדיר" לבין "איש-הפרטיוניות", כפי שהפך והיה קרופוטקין.

גם בענין הצלפות למשל, היינו — אם צריך הסייר להיות גם צלף או לאו — חלקנו זה על זה. הנחתי היתה, כי מאותו רגע שהצדדים הלוחמים באו במגע-קרבי, שוב אין לסייר כל תפקיד מיוחד, ופעולתו לא תהיה עוד אלא כפעולת איש מן השורה. ועל כן, טענתי, מן הראוי לאמנם כצלפים וליעדם כרזובה לרשות המפקד לתפקידי צלפות ולתפקידי-אש אחרים. נסיתי לחזק את טענתי זו בדוגמא: — מתן אש ישם ריתוק מגיניה של עמדה מסוימת, עת החבר לנים קרבים ובאים אליה. כאן חייבת האש המרתקת להיות מדויקת ביותר, כי אחרת עשויה היא עצמה לפגוע בחבלנים שנועדה לסייע בידם, ומן ההכרח הוא, איפוא, למסור תפקידי-אש אלה לצלפים בלבד.

קרופוטקין טען לעומתי כי א. רוב פעולות הפרטיונים — ביצוען הוא בלילה. ב. יחידת הפרטיונים תשאף, לרוב, לבצע את משימותיה בזמן קצר ובמינימום של אש, ועל כן שכר הכנת-הצלפים יצא בהפסד

(1) הסייר מבצע אוסף ידיעות בשני שלבים: שלב ראשון, בו הוא מרכז ידיעות ללא מגמה ספסית ברורה, ("ידיעות כלליות"), ושלב שני, אשר בו הוא עוסק בהבאת ידיעות בקשר לתכנית טקטית מסוימת, לפני ביצועה ממש.

התחמשת המרובה והזמן המרובה, הנדרשים להכשרת צלפים.

טענתי ואמרתי לו, כי היא הנותנת: דוקא משום ההנחה שפעולותינו חייבות להיות קצרות, מן ההכרח שיעילות האש שלנו תעמוד על רמה גבוהה. על כך השיב בני קרופוטקין ואמר: הזמן שבידינו — קצר; נשקנו — לא מן המובחרים; תחמוש — בצמצום גדול; דינו, איפוא, אם נסתפק בשיפור הקליעה. סברתי וקיבלתי דעתו — וכך סיכמנו.

ענין הקשר, גם בו נייעורו ויכוּחים בינינו: — אני טענתי בכל חום לבי כי הכרח הוא שהסיירים ילמדו את הלכות ה"קשר בכל צורותיו, החל באיתות-ראיה וכלה באלחוט — ושם לא יכן תלקה עבודת הסיירים כולה. העברת הידיעות ובואן תהיה תלויה בחזרת הסיירים לבסיסם. והיה אם יצאו הסיירים לעמדה המרוחקת מבסיסם, נניח כדי 15 ק"מ, הרי שהידיעות שיאספו תגענה בפיגור של 4 שעות לערך, אם הסיור יערך בלילה. ואלו אם הסיור ייערך ביום עלול העיכוב בהבאת הידיעה להיות עד כדי 12-13 שעות, לפי שתנועת הסיירים כיום עשויה לגלותם לעיני האויב. אך קרופוטקין התנגד בתוקף לאיתות הראיה, בטענו: א. האיתות, "מגלה את עצמו" במידה יתרה. ב. הזמן הנדרש להתאמן בו כדבעי רב הוא, וכן מחייב איתות הראיה אימון בלתי-פוסק, והוא, כמפקד החטיבה, לא יתיר בשום פנים ואופן שימוש באיתות-ראיה ללא ידיעה רהוטה, בו, לפי ידיעה-לחצאין עלולה לגרום לשיבוש-ידיעות גדול. אמצעי הקשר היחידי המתאים, לדעתו, ואשר גם יינו מצדיק השקעת שעות אימון מרובות — הוא משרד-האלחוט הזעיר, אך זה לא נמצא לנו. עלי להודות כי גם כאן הכריעני קרופוטקין.

בהנחותיו, המבוססות על הכרת התנאים, והחלטנו שלא לכלול בתכניתנו את האיר-תות. אבל אחת הבטיחני קרופוטקין: דת' בוע שיצניחו לנו בהקדם משרד-אלחוט מסלטים לשימושן של יחידות הסיירים. לאחר כל הברורים המוקדמים, אלה וא' חרים, ולאחר הכנת כל הפרטים הסידיים הדרושים — התיצבו המועמדים לפני; וא' שית שלחחים לבדיקה רפואית מיוחדת, על מנת לברר את כושר הראיה והשימעה שלהם ואת מידת חוסנם הגופני. תוצאות הבדיקה היו משיעות רצון בדרך-כלל, אך משיחותי עם האנשים, ומיזן ידיעותיהם, נת' גלה עד מהרה כי רב הוא השוני בדרכות הידיעה של המועמדים, ולא ראינו לפנינו ברירה, למרות הזמן המצומצם שהיה בר-שותנו, אלא להתחיל את האימון כולו מבר-ראשית.

במתן האימון הראשוני לא היה דבר מיו-חד אשר יפלה אותו מן האימון הרגיל. אך לאחר מכן, משהגיעה העת לתרגלם בביצוע תפקידי-סיירות, ניאזת לי קרופוטקין — לאחר דרישתי במפגיע — לצרף את חניכי לאחת מחטיבות-המשנה שהיתה מועסקת בפעולות בעומק מערך האויב, על מנת ש' ישותפו, הלכה בעומק מערך האויב, על מנת ש' שהטילה על חטיבתנו מפקדת גיורת-החזית של הצבא-האדום.

לקח נסיונם של הסיירים בתוך חטיבת-המשנה, ולקח השגיאות ששגו בביצוע תפ' קידים שונים שהטיל עליהם מפקדה של חטיבת-משנה זו. — היה ממשי ומאלף, ול' פייך גם מועיל ביותר. הודות לכך יכולתי — משסיימו את פרק-זמן האימונים וה' תירגול — להודיע לקרופוטקין שעומד לר' שותו גרעין סיירים אשר חטיבתנו יכולה לבטוח בהם ובפעולתם.



דמותו ואימונו של מפקד בצבא בלתי-סדיר

(לפי שיחות עם קציני-פרטיזנים איטלקי 45—1944)

שנות 45—1939 העלו שפע דוגמאות ודמויות של גלגולי צורות מאבק שונים בין הצבא השגרתי, ה"סדיר", — מזה, ולבין הגייסות ה"פרטיזניים" ("גרילה", "בלתי-סדירים", "תנועות-התנגדות") — מזה. אי-ההבנות ושטושו המושגים בתחום זה נעשו נפוצים מאוד.

הרשימה הבאה הנה פרי התעניינותו של אחד ממפקדי היחידות היהודיות. קצין זה ניסה לסכם את דעתם של קציני הכוחות הפרטיזנים האיטלקיים, ששיטתו פעולה עם צבאות הברית, בענין המהותי ביותר והקובע את אופיו של כל חיל, היינו — מהן התביעות שהוא מציג בפני קציניו ומה טיב ההכשרה שהוא גותן להם. להלן המסקנות שהפיק הקצין הנ"ל מן הפרטים הרבים שליקט בשיחותיו על נסיון הפרטיזניות האיטלקית.

ואשר לרשימה עצמה: אף-על-פי שבתורת פיסות קיימים ועומדים המושגים של "צבא סדיר" ו"פרטיזנים" כמושגים "צרופים" — הרי במציאות העלו שנות המלחמה מחרוזות עשירה של סינדרות, אשר גמישותן אורח-הפעולה השתלבה בהן באופן מרחיק-לכת במשמעות איתנה בתוך היחידות ובניצוח מרכז של המרכז על שלוחותיו. כדוגמאות לכך די לציין, למשל, את יחידות הקומנדו הבריטיות, על הטקטיקה, הנוהל הפנימי, היוזמה האופרטיבית וההפעלה ה"איסטרטגית" שלהן; את לקח ה"צינדיסיים", כחטיבת צבאית "סדירה-גמישה" שבעורף האויב; את חטיבות הפרטיזנים האבסונומיות הגדולות שבעורף הגרמנים בברית-המועצות, על מתכונתן הצבאית המובהקת, טיפוחן המכוון מלכתחילה וניהולן המרוכז; וכן כמה ממעללי ה"מרינס" (צבא-הצי) האמריקאים; מיווג היסודות הנ"ל חייב סינתזה דומה גם בהכשרתם והתפתחותם של המפקדים בחטיבות אלו. הרי לא-נדירים הם המצבים שבהם מתגלה צורך — והצלחה — בטיפוח "טיפוס ממוזג", שנתמזג בו החיוני שבשניהם.

תי השגיאות, שבהן נכשלים לעתים קרובות מנהיגי צבאות פרטיזניים, ואלו הן השגיאות: זלזול בתורה הצבאית ה"סדירה" ושלילתה — מצד אחד, או השתעבדות גמורה לה וחקיקה ללא הבחנה — מצד שני. ורצוני להעיר לך כאן, שבדברי אלה מתעלם אני במתכון מהעובדה כי שתי השגיאות הנ"ל — מקורן איננו בגישות תיאורטיות או מעשיות המצטמצמות בתחום הצבאי בלבד. שתי הן מושפעות, עפ"י הרוב, גם מנטייתן ואופן של ההשכלות השונות והאינטרסים ה"שונים שבמסגרת כל צבא לאומי.

אולם — נחזור-נא לנושא המענין אותך. ההבדל היסודי בין צבא סדיר לבין צבא

אביא לפניך את סיכום נסיוני באימון מפקדים בשביל יחידות הצבא הפרטיזני הנ"ל. אומי שלנו, גם אנו, ככל צבאות בלתי-סדירים, שאפנו לסגל לצרכינו את התורות הצבאיות המקובלות. גם אצלנו, כמו בכל צבא בלתי-סדיר, קבעו צורתו וטיבו של הסיגול הזה את התביעות שיש להציג כלפי מפקדינו. על-כן ברצוני להקדים לך כמה הערות כלליות, מקצתן — כדי להבליט את השוני שבין צבא סדיר ובלתי-סדיר, ומקצתן — כדי לציין את העיקרים המשותפים לשניהם. רק על יסוד זה תוכל מלאכת סיגול התורה הצבאית ה"סדירה" לצרכי מלחמה, פרטיזנית" להיעשות מבלי שתיכשל באחת מש-

בלתי־סדיר הוא קודם כל ב ת פ ק י ד.

הצבא הסדיר הוא מכשיר להכרעה בכוח, במטרה לשבור לחלוטין את כוחו הצבאי של היריב. ואלו הצבא הבלתי־סדיר הנו בראש וראשונה מכשיר של הטרדה, הנערכת אצל גם, לעתים בקנה־מידה רחב, איסטרטגי.

כן יש הבדל גם בעיקרון האיסטרטגי. העיקרון האיסטרטגי החשוב ביותר המדריך את פעולת הצבא הסדיר הוא עיקרון הריכוז. בעת שהעיקרון האיסטרטגי החשוב ביותר המדריך את פעולת הצבא הבלתי־סדיר היה הפיזור. מן ההבדל הזה בתפקיד ובעיקרון האיסטרטגי נובע ההבדל שבמבנה ובטקטיקה: והבדל זה, מצדו, מה חייב שוב הבדל בין טיפוסי המפקדים של הצבא הסדיר והבלתי־סדיר.

* * *

מבנהו של צבא סדיר היהו מבנה צנטרליסטי מובהק בכל מהותו הארגונית. צבא סדיר הוא מעין מכונה כבדה, רבת חלקים ומגנונים, אשר הבעיה המרכזית בה היא כיצד לכוון, לאור מגמה או תכנית אחת, את פעולת החלקים הרבים והשונים שלה. תיאורם בפעולות אורגניזם מורכב נעשה קל יותר במידה שאורגניזם זה מסוגל לפתח סטנדרטיזציה מרחיקה לכת בכל מעשיו ופעולותיו. על־כן, באימון מפקדים בצבא־הסדיר מוטל הדגש על פיתוח כושר התיאום, וזהו אבן־היסוד שבמגמה המקובלת להאחדות הנשק והשימוש בו, האחדת הצידוד הטכני ופועלת השירותים השונים, ועליה־כל — האחדת הממשל שה הצבאית והפיקחה, עלי־די תירגול, ל"טבע שני". על כן שואף הצבא הסדיר לפתח בשטח הטקטי אורחות־קרב "מתורגלים", אשר יבטיחו תיאום פעולה אב־טומטי־כמעט, שאינם מתבססים על תכנית מדוקדקת, מיוחדת לכל מקרה בודד במערכות לת רבת השינויים והתהפוכות של הקרב המודרני.

בפיתוח ההליכי־קרב מתורגלים כנ"ל, על יסוד טכניקה צבאית סטנדרטית, טמון כוחו של צבא כמכשיר להכרעה בכוח — אך

מאידך נובעים ממנו גם כמה מצדדי החולשה שבו, בבואו לשמש כמכשיר מלחמה נגד כוח בלתי־סדיר.

את השאיפה הזו לפיתוח אורחות־קרב א־חידים העלה הצבא האנגלי לשיאה בשטח ה Battle drill (תרגולת־הקרב) שלו המוכרת לך היטב.¹

* * *

וכעת ברצוני לגעת בבעיה עדינה אחת, הקשורה בדברי הקודמים על הסטנדרטיזציה של המחשבה והטכניקה הצבאיות. יש אנשים, ובעיקר בשורות הצבא הפרטיזני הלאומי שלנו, הסוברים כי תהליך־קרב מתורגל־מראש שולל באופן מהותי מאת המפקדים את יוזמתם העצמית, ועל־כן קציני הצבא הסדיר הם חסרי יוזמה "באופן מוחלט". אין, כמובן, להסכים לדעה זאת. פעולתי רבת השנים, הן במסגרת של צבא סדיר והן במסגרת של צבא בלתי־סדיר, לימדנני לדעת כי "יוזמה" הוא מושג יחסי. כל צבא טוב שואף לפתח את חבר קציניו מבחינת היוזמה: אולם, היות מה הנדרשת מקצין הצבא הסדיר שונה מזו הנדרשת מקצין בצבא בלתי־סדיר, יוזמת־הקרב של קצין צבא סדיר היא, בדרך הטבע, מוגבלת תמיד. ואפשר לאמור, כי "לאו־שרו" הדבר. שכן, "הגבלת" היוזמה באה כאן ע"י הנשק הסטנדרטי־האחד; ע"י השירותים, שפעולתם אף היא סטנדרטית — לפי תקנים ונוהגים הקבועים־מראש; וכן ע"י תהליכי הקרב עצמם, שאף הם אחידים — לפי שיגור פיקודי, ולעתים לפי אורח־ביצוע מתורגל־מראש. וקצין מוצלח — ובעל־יוזמה — בצבא סדיר הוא אותו קצין היודע להתאים את הסכימות הקרביות (האופרטיביות) והמנהלתיות (אדמיניסטרטיביות ואפסנאיות) שלו — לפי הרוגמאות המגובשות שבית־המדרש הצבאי הנחיל אותו לו — למציאות שדה־הקרב, הנקבעת בכל עת עלידי פני הקרקע ויחסי הכוחות.

רואה אתה. אפוא, כי, לדעתי, גם קצין בצבא סדיר איננו "חסרי־יוזמה" — אלא שיוזמתו מוגבלת ומתוחמת היא. נבחון

1) יצוין, כי יוצרה ומטפחה של שיטת ליאונל ויגרם נפל בשעתו בחזית איטליה, פרטיזנים איטלקיים. — המער.

והמשתנית ממקרה למקרה — לשם פתרון בעיות הקרב המיוחדות הקשורות בו. כאשר תוטל על הקצין בצבא סדיר משימה של כיבוש עמדה מבוצרת, הרי תפקידו הוא, עפ"י, להחליט היכן להציב אותו חלק מכוחותיו, שמשמיתו היא לרתק את תש"ר מתלבם של מגיניה האויב ואישם; על איזה אגף לבצע את פעולת ההלם וההתפרצות; וכיצד לתאם את ההלם עם פעולת ההכלים — במקרה שאין לו סיוע ארטילרי. כזאת תהיה לרוב דרכו, אם גם יהיה עצמו חפשי מנטיית"ת לשגרה. כאשר עצם תנאי המלחמה ה"סדיר" שוללים ממנו ממילא את שלל האפשרויות של התחפשות, הערמה וא"פתעה, הקיימים בצורה מובהקת בכמה מצרי רותיה וגלגוליה של המלחמה ה"זעירה".

ואילו מפקד בצבא בלתי-סדיר יבקש, במ"קרה דנו, למצוא פתרון על יסוד הנתונים שבידו על האויב ועל השטח, אשר יפסדו מן השימוש בכוח. הוא ישתדל להכניס מטערי נפץ לתוך העמדה בערמה, — ולגבי ערמה ותחבולות איראפשר, כידוע, לפתח סכימות ושיגרות. גם בפעולה המחייבת שימוש בכוח, ייאלץ, לרוב, להמציא דרכים מתאימות — הרחוקות מן השיגרה ומן הנוחות היחסית המקובלת במסגרת-הצבא — לגבי פתרון בע"יות האספקה, התובלה, השריון-הרפואי, ה"הסתלקות, טשטוש-העקבות וכיו"ב, ואפילו לגבי הקשר.

...

לפיכך המגמות של אימוני-המפקדים ב"צבא פרטיני תהיינה כדלקמן: —
(א) פיתוח יומתו של המפקד וכושר התחבולות שלו;
(ב) פיתוח כושרו לתיכון קפדני.
(ג) פיתוח כושרו לניהולו ולניהולו של יחידות רבות, המפוזרות על פני שטח נרחב.

(ד) פיתוח כושר מנהלתי (אדמיניסטרטיבי) גבוה.
(ה) המלחמה הפרטיזנית — היא המשוה ל"סעיפים ב, ג, ד, חשיבות מיוחדת. המביצים הצבאיים עצמם — הרי הם פשוטים באופן יחסי "מלחמה זעירה", ואינם מחייבים דרגת ידיעות טקטיות וכושר

עתה את אותם הדברים עצמם בצבא בלתי-סדיר. קודם כל ניוכח לדעת כי הצבא הבלתי-סדיר, על פי הנטייה שבמהותו, הנו דצ"טרליסטי בין לגבי חבורות זעירות הפועלות במספור, ובין לגבי חטיבות יותר גדולות, מסועפות בהרכבן, אשר סמכות-היזמה האור-פרטיבית הניתנת למפקדיהן חורגת משיגרת הצבאות ה"סדירים".

כוחו של הצבא הבלתי-סדיר הוא בפיזור ואין כל סתירה בין עובדה זו לבין הנטייה המצינית כל צבא בלתי-סדיר בתהליך ההתבססותו והתחזקותו, להגברת השליטה האופרטיבית הצנטרליסטית, המשמעת החיצונית והפנימית, והפיקוח המרכזי. נטייה כזאת באה מכיון שניהול "מלחמה זעירה" גורבת ובעלת מגמות איסטרטגיות ממשיות מ"חייב פיקוח וניהול מרכזי — בד בבד עם "פיצול-הפונקציות" שבין המרכז והחטיבות לאזוריהן, ומידת-החופש הניתנת — והחייבת להינתן — לאזורי הפעולה השונים.

זאת ועוד: כל צבא בלתי-סדיר צופה מיד לתקופה בה הוא יהפוך להיות לצבא סדיר — הלא היא השעה בה יוכרע האור-יב וינוצח, ועל-כן שואף הוא, גם בתקופת ה"אי-סדירות" שלו, מחוייבת התנאים, לפתח בתוכו גרעיני "סדירות". אולם, "מלחמה זעירה" מחייבת מיסודה פיצול ושימוש ב"יחידות קטנות. זולת זאת רק לעתים רחוקות מצליח צבא בלתי-סדיר להקים לעצמו אוצר נשק סגור-אחיד — ועל-כן גם ה"טכניקה הצבאית האחידה, שהיא בחזקת היסוד האובייקטיבי לתהליכי-קרב אחידים, לפי שיגרה אופרטיבית קלאסית, אינה מגיעה, לרוב, במערכתיו לכלל דרגה מושלמת. והרי בלי מבנה של תקן, בלי ציוד-שלי-שיגרה ובלי נשק אחיד, אין יכולה גם טקטיקה סגור-אחיד להתפתח והתפתחות מלאה.

זאת היא אחת הסיבות העיקריות שיוזמת מפקד בצבא בלתי-סדיר היא אחרת מ"אשר יזמת קצין בצבא סדיר. האחרון חייב רק להתאים תהליכי-קרב מקובלים ואמצעי-טכניקה שגורים לתנאיה-שטח ול"יחסיה-כוח" חות המיוחדים בכל מקרה; ואילו הראשון חייב לרוב למצוא דרך מקורית, המיוסדת כמעט תמיד על ערמה טכסית

יוב"ז. וכן תקל עליו לנקוט נכונה בתכ"סיסיערמה שונים. כי החולשה הגדולה ביד תר של קצין צבא סדיר מול הפרטיזנים היא חוסר גמישות. אורח פעולה, "מכונתי" במר בן-מה. מפקד בצבא פרטיזני חייב לדעת לנצל חולשה זאת — אך עליו לא להסיח דעתו מן האזהרה הנ"ל בדבר היוצאים מהכלל, ולזכור כי לאחר נסיון-מה של התנגשות ביריב בלתי-סדיר נהוג קצין-הקד הגון של צבא סדיר להמציא דרכי-פעולה מחודשים ומפתיעים, ולהסיף להם בחבר-הקצינים.

(ב) חייב הוא ללמוד לדעת את המבנה ואת אופן הפעולה של שירות-הריגול והחידה של האויב, ושל משטרתו, למען יוכל לנקוט תמיד באמצעי זהירות מתאימים בפרט הכנת הפעולה ועם סיומה. הוא צריך לדעת כיצד עליו להתנהג במקרה שיפול לידי צבא האויב או כוחותיו האחרים. בקיצור, עליו ללמוד ולדעת נוהג-מחתרת מהו. (אגב, זהו אחד הדברים אשר אנשי-המחתרת בצרפת נהגו בו מראשית פעולתם ושנשנו האיסלוקים ולזלו בו ולזלזל-מה. ורק לאחרונה החלו דואגים לו גם הם).

(ג) חובה עליו ללמוד על בוריה את מלאכת טשטוש העקבות בשטח-הפעולה וב"בסיס היציאה או הפיזור.

(ד) חובה עליו ללמוד שיטות שונות של ריכוז כוח ונשק לקראת פעולה ושל הטמנת נשק וציוד אחריו. במסיבות שונות.

(ה) חייב הוא לדעת לנצל את אוצרות ארצו לצרכי מלחמתו, לסגל לעצמו היטב את ידיעת אמצעי התובלה ונקורות האספקה המצויים בה. כי הצבא הפרטיזני — כל עוד נאלץ הוא להסיף ולהישאר כזה — הנו תמיד הצד החלש; ועל-כן, הכשרון לנצל באופן יעיל כל הנקרה תחת ידו — הוא אחת התכונות החשובות של מפקד ב"מלחמה-זעירה".

על מנת לפתח במפקדינו את היכולת לפעול לפני קוים שציינתי לך לפני-כן, מצאנו אף בפרקטיקה הקצרה-ייחסית שהיתה לנו בצפון-איטליה ובהרי האפנינים, כי צריך ראשית-כל "לבנות" תרגילי-תכנון לפי מפות, או לפי "תיקים" של שירות-הידיעות, ולנ-

ניהוג גבוהים במיוחד. בעיות של תכנית-אש מורכבת לסוגי נשק-האש השונים ושל החל אמת תנועת יחידות שונות לתכנית כזאת, אינן מתיצבות באותה מידה של חומרה במפקד במלחמה-זעירה כמו בפני מפקד במלחמה "סדירה". והלא בעיות אלו הנהן המהוות את תמצית הטקטיקה הצבאית הרגילה.

במלחמה הזעירה, אשר בה המיבצע הצבאי הוא של יחידה קטנה או של מספר יחידות קטנות, הקושי האמיתי היא בשלבים הבאים: (א) רכישת אינפורמציה, החייבת להיות מדוקדקת — שכן בה תלויה ההתכנית בכל מאת אחוזיה.

(ב) ריכוז כוח-האדם, הנשק והציוד בבסיס היציאה.

(ג) העברת הכוח, הנשק והציוד לעמדת ההיערכות.

(ד) הניסוגה — הכוללת העברת הכוח, הנשק והציוד לבסיס פיזור, טשטוש עקבות, הטמנת הנשק והציוד, והעלמת הכוח. חשיבותם של השלבים הנ"ל גדולה ביותר במצבים היסטוריים כאלה בהם ריכוז בידו האויב מידה רבה של שליטה במדינה, והכוחות הפרטיזניים לא הצליחו, או טרם הספיקו, ליצור לעצמם בסיס טריטוריאלי לפעולותיהם.

* * *

הניתוח הקודם מאפשר לי כעת להטות לפניך אי-אלו קוים לתכנית אימונים של המפקדים בצבאות פרטיזניים.

(א) בראש וראשונה צריך האיש לקבל ידיעות יסודיות על המבנה, הטקטיקה, והציוד של הצבא הסדיר אשר נגדו הוא לוחם. ידיעות אלו צריכות להיות מקיפות ושרשיות במידה כזו שהאפשרונה לו "לקרוא" את אורח מחשבתו ושיקולו של קצין טיפוסי בצבא האויב, היינו: להיכנס ב"עורו של האויב" — אף על פי שחייב הוא לזכור תמיד את האפשרות להיתקל במישהו שאינו נוהג לפי השיגרה המקובלת.

ידעה ממין זה תקל עליו לפרש פירוש אופרטיבי נכון את האינפורמציה המגיעה אליו. לדוגמה: את הידיעות שיקבל על סידורי-ההבטחה של תנועת כוחות-האויב, וכי-

חי לדעת כי דוקא את הדברים הללו קשה ב" יותר „לחרגם" לשפת־האימונים — ואולי זאת הסיבה שבגללה לקחה אצלנו שיטת אימון המפקדים בשטחים הנ"ל, דבר אשר אותותיו ניכרים אח"כ, גם בתיכנון הפעולות וגם בביצוען.

* * *

יתכן, כי עלי להעיר עוד, לבסוף, כי הצד הטקטי של אימון מפקדים בצבא פרטיזני איננו מעורר, בעצם, בעיות מיוחדות, היות וחיל מסוג זה מסגל, בדרך הטבע, לצרכי מלחמתו את השיטות הטקטיות של יחידה קטנה, הפועלת במבודד או בריחוק מקום מכוחות חיל־הצבא העיקריים.

חון אח"כ את התכנית בשטח עצמו או, כשה" דבר אינו אפשרי בשטח הנתון, אזי בשטח שנבחר בגלל דמיונו לזה שישמש זירת־פעור לה — תוך הדגשת הפרטים המנהליים, בעיות ריכוזי הכוח ופיזורו ותיכנון סידורי הזהירות להבטחת הכוח המופעל והצ" לחת הפעולה. אכן, עריכת הבחינה בתרגי" לים ממין זה קשה לרוב, אולם עיקר חשי" בותם היא בזה שהם מכניסים את המפקד לעולמן של אותן הבעיות אשר תעמודנה לפניו במציאות — אפילו אם אין בהם האפשרות השלימה לבחון במלואה, עד ל" מסקנה האחרונה, את נכונות פתרונותיו. אף בנסיגה הקצר בתחום הפרטיזני נוכח

זוטרות - אסוסיות



במעוף הדמיון...

להיות קל לטלטול במעברים צרים ובשטחי" שיחים. יש לציידו בכלי קל אך יעיל, כסין מסוג מסויים, וכסוי קל שיהא חם ובלתי" חדיר לגבי מים כאחד. כל מערכת בגדים כזו צריך לתכננה ולהתאימה באופן מחושב לת" נאים להם נועדה.

מן הראוי לצטט כאן את גלוי דעתו של קולונל אחד מצבא־הצי: „אם יש ברצונך למצוא את המכשיר האידיאלי, את הציד" האידיאלי לכל צירוף של נסיבות, טוב ופנה" לך למומחים האמתיים בענין זה, לילידים שפיתחו מכשירים מיוחדים במשך מאות ב" שנים. הצעד הראשון הוא לגלות את העק" רונות שעליהם בנו את מערכת כליהם. אחר" כך יש להגשימם, הלכה למעשה, באמצעות חמרים מודרניים ביותר".

השפעת פצצת־האטום על הטקטיקה של חיל־הרגלים טרם נתבררה כל צרכה, אך כבר ניתן לקבוע שתי הנחות מסוימות: (1) נטיה כללית לפיזור־כוחות וליתר יחידות מי" אשר בעבר. (2) חוסר האפשרות לקיים מחס" ני אספקה עצומים ויחידות אדמיניסטרטי" ביות גדולות בשדה. הגייסות שבקו החזית יצטרכו להיות עצמאיים, פחות או יותר, ביחס לבסיסייהם. להנחות אלה יש גם פועל־יוצא מסוים: עוד תהיינה נטושות על פני כדור" הארץ מלחמות בלתי־מוכרות רבות בין גופי" גייסות זעירים שתעלינה עמן את בעיית ציודם של החיילים בשעת קרב במקומות נידחים וגנריים, שאין בהם רשת־דרכים וגם כל אפשרות להשתמש בציוד הממונע המודרני לא תהיה בס. מן ההכרח שתהיה לו, לי" איש הצבא קצבת מזונות ערבה לחיך, שאפשר, בשעת הדחק, לאכלה כשהיא צוננת. חשוב ביותר שאוכלו יהא נוח לטלטול. מן ההכרח שיהא מסוגל לשאת אתו צידה של שבוע ימים לפחות, מבלי שיהפך סוס משא המשתרך לאטו. מן ההכרח שתרגילו יח" מתוכן מתוך חישוב, כדי שידיו תהיינה משוחררות. יחד עם זאת צריך התרמיל

חילות הערבים בשעה זו

צבאה של מצרים (ב)

חיל-התעופה

חיל-התעופה מונה כיום 4030 איש. מספר זה מתחלק כדלקמן: 200 קצינים-טייסים ו-20 טייסים-סמלים (מהם 10 מבני 35 עד בני 40 והיתר בני 25—35); 30 קציני-קרקע ו-1600 סמלי-קרקע, 47 קדטים, 1300 עובדים בשירותי-הלואי השונים; 1200 חיילי-תעופה; 1080 עובדים אזרחיים (מהם 900 מכוונאים ו-180 פקידים).

עובדי שירותי-ההלואי חייבים להיות בוגרי בי"ס תיכון, ועליהם להתחייב לשירות בן 25 שנה¹). מן הסמלים משמשים 50 בשירותי-הקשר, 50 כחותחנים (כנראה — להגנת האווירודרומים, כי המדובר הוא בסמליה-קרקע), 25 כמדריכים לאדמיניסטרציה ו-2 צלמים וכו'. עד כה קיבלו רק 2 הכשרה מלאה בטיסה, ושניהם כאחד אינם עובדים בטיס; אחד משמש כמפקד של ביה"ס הטכני, והשני הוא ראש האגף הפרסונלי.

צידוד-האווירונים מסתכם, לפי מקור מסוים, ב-177 מטוסים (בפרוץ המלחמה עלה מספרם ל-150 בדרך), רובם "ספיטפיירים" — היינו — אוירונים-קרב, שתפקידם — הגנתי בעיקרו, או שבאים לשרת חיל-מפציצים מ-ש-ל-א-ח-ר-י-ם. (100 ספיטפיירים מטיפוס מס' 9'20 — מטיפוס מס' 5 המתישן והולך). המטוסים מחולקים ל-10 סקוורונים, מהם 8 סקוורונים-של-קרב, אחד למיטיאורולוגיה ותצפית, ואחד — להובלה. סקוורונים-של-קרב מורכבים מ-18 מטוסי-קרב כל אחד, המצוידים, ברובם, ב"תותחים" אבטומטיים, בני 20 מ"מ. אך מקור אחר, הנראה כמוסמך ביותר, מפרט כך את הרכבו של חיל-האוויר המצרי המלכותי בראשית שנת 1947:

הא.מ.מ. מורכב 5 סקוורונים אופרטיביים, ואחד — לטיסת-קשר (הלז מכיל גם

את טייסת-המלך), והם:—

סקוורון מס' 1 (קרב-סיוור)	—	אווירוני "הריקין"
" 2 (קרב)	—	" " "הריקין"
" 3 (טיסות-קשר)	—	" " "אנסון" ו"דקוטה"
" 4 (סיוור כללי לשימוש הצבא)	—	" " "אנסון"
" 5 (קרב)	—	" " "גלדיאטור"
" 6 (קרב)	—	" " "ספיטפייר"

ובצדם של אלה, כמובן, צריכים להתקיים גם סקוורונים לימודיים לאימון הטייסים הנוספים — ודבר זה אפשר שיש בו להסביר במידה רבה את ההפרש שבין שתי ההערכות המובאות כאן במספרי הסקוורונים והמטוסים.

כל טיפוסיה-המטוס הנוכחים ברשימה זו, הנם בריטיים, פרט ל"דקוטה" האמריקאיות, שאמנם גם הן צוידתקן בחיליה-האוויר הבריטי מאז 1943. המטוס "אנסון" שייך לטיפוס מתיישן, ועוד יותר מכך — מטוסי-הקרב "גלדיאטור", דו-משטחי מתקופת שנות השלושים. יתכן, כי בענין זה מוכנסים עתה שינויים. ואפשר שמגמת ההחלפות באה לידי ביטוי בהרכב המטוסים שצוין בהערכה הראשונה מאלו שהובאו לעיל.

הסקוורונים מס' 2 ו-6 — חנית-הקבע שלהם בהלואץ, ואלו של הנתורים — באל-מאזה. תפקידיו הא.מ.מ. לפי אותו מקור (זה שבהערכה השנייה), כוללים הגנת-האוויר על הארץ,

1) דבר, שיש בו אולי כדי להקל במקצת מן ה"לחץ" שלוחץ על השלטון המצרי המון בוגרי בתי-הספר התיכוניים, חסרי הכשרה מקצועית מסוימת להתעסקות פרודוקטיבית, שהם ציבור, חסרי-המשרות במצרים ואחד המקורות הגדולים להרגשות קיפוח, מורת-רוח ומרירות כלפי השליטים...